

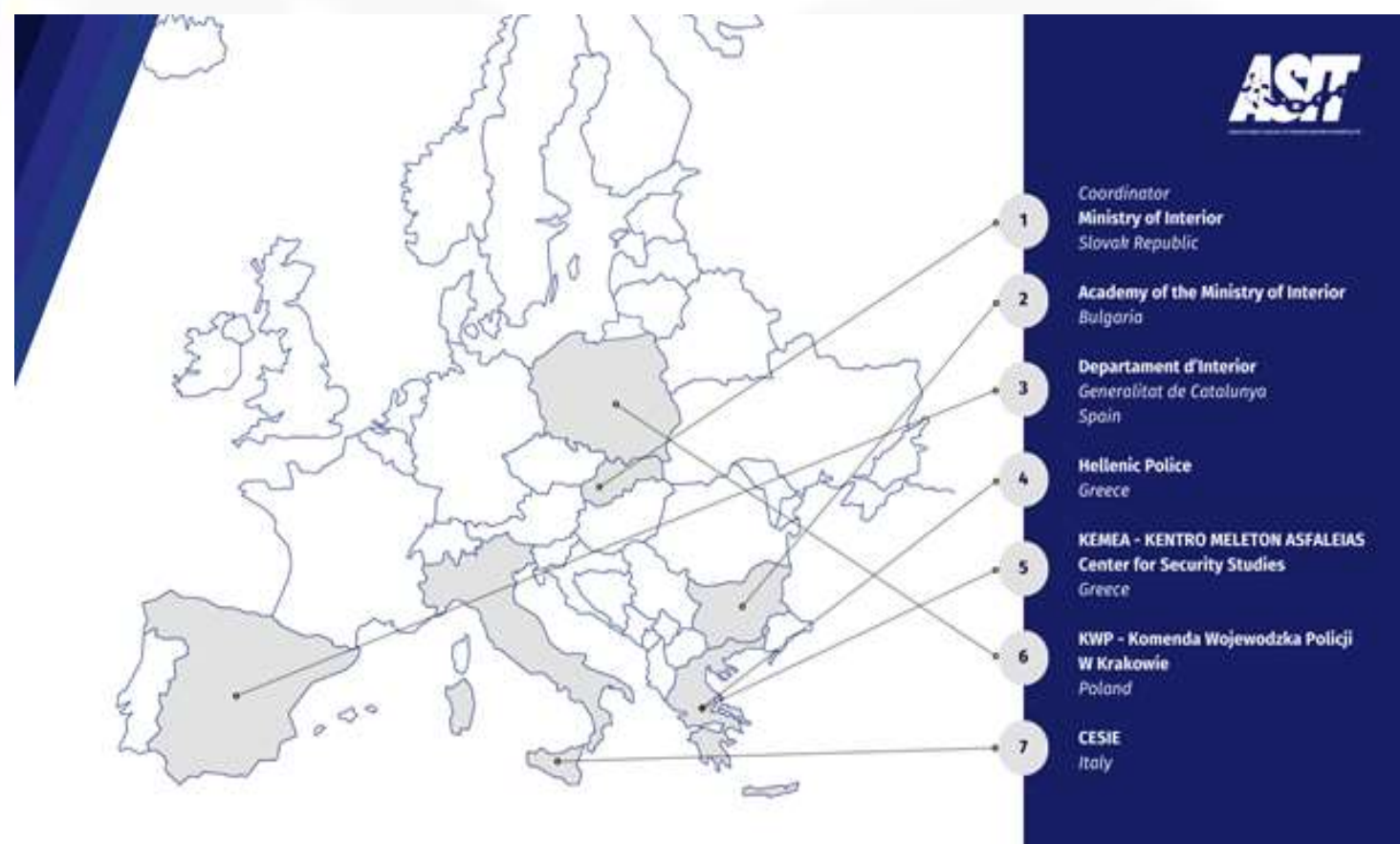
Allocate Support Measures and regional capacities in countering

Co-funded by
the European Union

Obchodovanie s ľuďmi samovzdelávanie

Medzinárodná a výbraná národná
legislatíva EU MS

Iniciatíva ASIT

- Vzdelávací modul je súčasťou medzirezortného projektu a je dostupný v siedmich jazykoch. Každá jazyková mutácia obsahuje aj národné špecifiká.
- Medzinárodná iniciatíva ASIT sa zameriava na riešenie nových foriem obchodovania s ľuďmi podporou schopnosti identifikovať obete a odhaľovať spôsoby fungovania páchatel'ov v rámci širokej škály zainteresovaných strán.
- Sedem európskych partnerov spolupracuje na sieťovaní a spolupráci, zdieľajúc údaje a informácie s podporou technologických nástrojov.
- Medzinárodné aktivity zlepšujú identifikáciu a ochranu obetí obchodovania s ľuďmi vytváraním sietí pracovníkov v prvej línii a orgánov presadzovania práva a to **budovaním odborných kapacít**, sprístupňovaním metodík a digitálnych nástrojov na zmiernenie rizík a na ochranu zraniteľných skupín.

Praktické informácie

Tento kurz pre samovzdelávanie je navrhnutý tak, aby rozšíril schopnosti a vedomosti účastníkov.

- ✓ Vzdelávací materiál si môžete stiahnuť na svoj počítač alebo ho môžete používať online bez časových obmedzení, čiže je možné sa k tomu vraciať opakovane. Materiál si môžete stiahnuť alebo prispôbiť a takto zdieľať informácie s vaším partnerom alebo kolegom.
- ✓ Absolvovaním tohto modulu účastník získa vedomosti, ktoré môže využiť vo svojom pracovnom aj súkromnom živote, bude vedieť ako rozpoznávať znaky obchodovania s ľuďmi a ako získať pre obeť poskytnú ochranu a pomoc.
- ✓ Odhadovaná dĺžka samovzdelávania je približne 60 minút, ale odporúčame, aby každý účastník absolvoval kurz individuálnym tempom a vo vhodných podmienkach pre dostatočné získanie informácií.
- ✓

Výhody základného kurzu

- 1 zvyšovanie povedomia**
Vzdelávanie zvyšuje všeobecné povedomie o obchodovaní s ľuďmi a jeho formách.
- 2 podpora včasnej identifikácie**
Znalosť znakov a indikátorov obchodovania s ľuďmi prispieva k včasnej identifikácii obetí.
- 3 zabezpečenie včasného zásahu**
Vedenie pohovorov umožňuje včasné konanie v oblasti pomoci, podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi.
- 4 zlepšenie referenčného mechanizmu**
Metódy podávania správ o kvalite a etické postupy pozitívne prispievajú k spolupráci subjektov v rámci národného referenčného mechanizmu pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi.

ÚVOD

Časť 1

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Osnova kurzu

Samoštúdijný kurz je rozdelený do štyroch blokov.

- ✓ Úvodná časť definuje ciele kurzu.
- ✓ Druhá časť poskytuje prehľad o medzinárodných smerniciach, dohodách, protokoloch a príklady vybraných vnútroštátnych právnych predpisov niektorých členských štátov EÚ.
- ✓ Tretia časť je venovaná indikátorom podľa hlavných foriem obchodovania s ľuďmi. Taktiež sú načrtnuté indikátory s cieľom zdôrazniť rozmanitosť „varovných signálov“ správania a ich kombinácií.
- ✓ Štvrtá časť sa zaoberá medzinárodnými normami, ktoré načrtávajú základné pravidlá pre zavedenie a udržiavanie národných mechanizmov pre účinné nahlasovanie a ochranu obetí obchodovania s ľuďmi. Predstavujú sa národné referenčné mechanizmy Poľska, Slovenska, Bulharska, Španielska, Talianska a Grécka.

1 ÚVOD

2 DEFINÍCIA
LEGISLATÍV

3 UKAZOVATELE

4 MECHANIZMY
OCHRANY PRED
ODOSÚLANÍM

Hlavné ciele samovzdelávania

Absolvovaním tohto kurzu sa účastník naučí:

- ✓ znalosť **medzinárodného a národného právneho rámca** obchodovania s ľuďmi,
 - ✓ znalosť prvkov medzinárodne uznávanej definície obchodovania s ľuďmi a významu používaných pojmov,
 - ✓ znalosť právnej definície obchodovania s ľuďmi vo vnútroštátnych právnych predpisoch,
 - ✓ znalosť indikátorov a varovných signálov obchodovania s ľuďmi,
 - ✓ medzinárodné a vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa mechanizmov koordinácie, spolupráce a ochrany možnosti **pomoci a podpory** obetiam obchodovania s ľuďmi,
- dôležité **národné kontakty** so subjektmi zapojenými v krajine v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

Medzinárodný rámec vytvára základ aj pre národnú legislatívu a stanovuje najmä:

- **Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu** doplnený **Protokol o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, najmä so ženami a deťmi** (Palerský protokol)
- **Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi**
- **Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí**, ktorá bola zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2024/1712
- **Dohovor medzinárodných organizácií práce č. 29 o nútenej a povinnej práci** a Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o **odstránení nútenej práce č. 105** z roku 1957 a Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o **zákaze a okamžitých opatreniach na odstránenie najhorších foriem detskej práce č. 182** z roku 1999
- **Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov** a ktorým sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV

Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu

- bola prijatá rezolúciou Valného zhromaždenia č. 55/25 z **15. novembra 2000**, je hlavným medzinárodným nástrojom v boji proti nadnárodnému organizovanému zločinu a nadobudla platnosť 29. septembra 2003.
- Ďalej ho **dopĺňajú** tri protokoly, ktoré sa zameriavajú na konkrétne oblasti a prejavy organizovanej trestnej činnosti:
 - Protokol o **prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, najmä so ženami a deťmi**;
 - Protokol proti pašovaniu migrantov po súši, po mori a letecky;
 - Protokol proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom.

Protokol o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, najmä so ženami a deťmi

- tiež známy ako Palermský protokol
- bola prijatá rezolúciou Valného zhromaždenia 55/25 a nadobudla platnosť 25. decembra 2003
- je **prvým globálnym právne záväzným nástrojom s dohodnutou definíciou obchodovania s ľuďmi**

Definícia má za cieľ

- **uľahčiť konvergenciu v národných prístupoch**
- **stanoviť domáce trestné činy**
- podporovať **efektívnu medzinárodnú spoluprácu** pri **vyšetrovaní** a **stíhaní** prípadov obchodovania s ľuďmi
- **chrániť a pomáhať obetiam** obchodovania s ľuďmi s plným rešpektovaním ich ľudských práv

Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi

- Rada Európy sa tiež od 80. rokov 20. storočia usiluje o boj proti obchodovaniu s ľuďmi.
- [Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi bol](#) prijatý v roku 2005 a platnosť nadobudol v roku 2008.

Okrem kriminalizácie obchodovania s ľuďmi a stíhania obchodníkov s ľuďmi Dohovor ukladá štátom pozitívne záväzky

- zaviesť **účinné opatrenia na predchádzanie** obchodovaniu s ľuďmi,
- chrániť **práva** obetí obchodovania s ľuďmi a
- zapojiť sa do **medzinárodnej spolupráce** a spolupráce s občianskou spoločnosťou na dosiahnutie týchto cieľov.

Skupina [expertov \(GRETA\)](#) a [politický výbor](#) monitoruje, ako krajiny ~~podávajú~~ **spĺňajú žiadosti** štandardy dohovoru.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane jeho obetí

- nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV
- bola zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady [2024/1712 z 13. júna 2024](#)
- je hlavným právnym nástrojom Únie v oblasti prevencie obchodovania s ľuďmi a boja proti nemu a ochrany obetí tohto trestného činu
- stanovuje komplexný rámec pre riešenie obchodovania s ľuďmi stanovením minimálnych pravidiel týkajúcich sa definície trestných činov a sankcií
- zahŕňa spoločné ustanovenia
 - posilniť prevenciu obchodovania s ľuďmi
 - pomoc poskytovaná obetiam, ako aj ich ochrana, berúc do úvahy rodové hľadisko, zdravotné postihnutie a perspektívy detí s využitím prístupu zameraného na obeť

Smernica 2011/36/EÚ – dôležité zmeny a doplnenia

- **Smernica 2024/1712** sa zaoberá
 - zistenými nedostatkami v trestnoprávnej reakcii, ktoré si vyžadujú úpravu právneho rámca týkajúceho sa trestných činov obchodovania s ľuďmi páchaných v záujme právnických osôb,
 - systémom zberu údajov,
 - spoluprácou a koordináciou na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni a
 - národnými systémami zamerané na včasné odhalenie a identifikáciu obetí obchodovania s ľuďmi, špecializovanú pomoc a podporu týmto obetiam.
- **Smernica 2024/1712** kriminalizuje využívanie služby poskytovanej obeťou obchodovania s ľuďmi, ak má používateľ služby vedomosť o tom, že osoba poskytujúca službu je obeťou.

Medzinárodná organizácia práce (MOP)

Na úrovni MOP boli v súvislosti s obchodovaním s ľuďmi prijaté tieto dôležité medzinárodné právne predpisy:

- [Dohovor č. 29 o nútenej a povinnej práci z roku 1930](#)
- [Dohovor č. 1005 o zrušení nútenej práce z roku 1957](#)
- [Dohovor č. 182 o najhorších formách detskej práce z roku 1999](#)

Ďalšie dôležité smernice EÚ:

- Smernica 2012/29/EÚ Európskeho parlamentu a Rady z 25. októbra 2012 ktorým sa stanovujú minimálne normy týkajúce sa práv, podpory a ochrany obetí trestných činov, a nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV, je dôležitým dokumentom na úrovni EÚ pre ochranu obetí trestných činov
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany
- Smernica Rady 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povolení na pobyt, vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi.

Palermský protokol

bol prvý, ktorý obsahoval všeobecne uznávanú definíciu pojmu „**obchodovanie s ľuďmi**“:

- **Článok 3 písmeno a)** uvádza: „Obchodovanie s ľuďmi“ znamená nábor, prepravu, presun, ukrývanie alebo prijímanie osôb prostredníctvom hrozby alebo použitia sily alebo iných foriem nátlaku, únosu, podvodu, klamstva, zneužívania moci alebo zraniteľného postavenia alebo poskytovania alebo prijímania platieb alebo výhod s cieľom získať súhlas osoby, ktorá má kontrolu nad inou osobou, na účely vykorisťovania. Vykorisťovanie zahŕňa minimálne vykorisťovanie prostitúcie iných alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo odoberanie orgánov.

Palermský protokol

bol prvý, ktorý obsahoval všeobecne uznávanú definíciu pojmu „**obchodovanie s ľuďmi**“:

- Článok 3 pododsek c) uvádza: **Nábor, preprava, presun, ukrývanie alebo prijatie dieťaťa na účely vykorisťovania sa považuje za „obchodovanie s ľuďmi“, aj keď nezahŕňa žiadny z prostriedkov uvedených v písmene a) tohto článku**

Smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane jeho obetí

Na základe smernice 2011/36/EÚ znie definícia obchodovania s ľuďmi takto: Členské štáty **prijmú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli tieto úmyselné činy trestné :**

Nábor, preprava, presun, ukrývanie alebo prijímanie osôb vrátane výmeny alebo prevodu kontroly nad týmito osobami prostredníctvom hrozby alebo použitia sily alebo iných foriem nátlaku, únosu, podvodu, klamstva, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia alebo poskytovania alebo prijímania platieb alebo výhod s cieľom získať súhlas osoby, ktorá má kontrolu nad inou osobou, na účely vykorisťovania.

Ak sa vyššie uvedené konanie týka dieťaťa, je trestným činom obchodovania s ľuďmi, aj keď nebol použitý žiadny zo stanovených prostriedkov.

Smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane jeho obetí

Na základe smernice 2011/36/EÚ znie definícia obchodovania s ľuďmi takto:

Vykorisťovanie zahŕňa minimálne prinajmenšom zneužívanie iných osôb na prostitúciu iných alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo vykorisťovanie na trestnú činnosť, alebo odoberanie orgánov.

Smernica 2024/1712 – zmena smernice 2011/36/EÚ

vo svojej preambule uvádza, že **vykorisťovanie na náhradného materstvo, nútené manželstvo alebo nezákonnej adopcie už možno zaradiť do rozsahu trestných činov týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi v zmysle vymedzenia v smernici 2011/36/EÚ, pokiaľ sú splnené kritéria zakladajúce uvedené trestné činy.**

Čo je trestným činom obchodovania s ľuďmi

Smernica 2011/36/EÚ (doplnená smernicou 2024/1712) rozšírila definíciu obchodovania s ľuďmi na iné účely

KONANIE

nábor, preprava, presun, ukrývanie alebo prevzatie osôb, **vrátane výmeny alebo transferu odovzdania kontroly nad týmito osobami**

PROSTRIEDKY

hrozba alebo použitie sily alebo iných foriem nátlaku, únosu, podvodu, klamstva, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia, alebo odovzdania či prijímania platieb alebo výhod na dosiahnutie súhlasu osoby, na ktorú je iná osoba odkázaná

ÚČEL

ZNEUŽÍVANIE PROSTITÚCIE ALEBO INÉ FORMY SEXUÁLNEHO VYKORISŤOVANIA VRÁTANE PORNOGRAFIE, NÚTENÁ PRÁCA ALEBO SLUŽBY VRÁTANE **ŽOBRANIA, OTROCTVA** ALEBO PRAKTÍK PODOBNÝCH OTROCTVU, NEVOĽANSTVU, **ZNEUŽÍVANIE NÁHRADNÉHO MATERSTVA, NÚTENÉHO MANŽELSTVA, NELEGÁLNEJ NEZÁKONNEJ ADOPCIE ALEBO ZNEUŽÍVANIE NA TRESTNÚ ČINNOSŤ**, ALEBO ODOBERANIE ORGÁNOV, TKANÍV, ČI BUNKY

Definícia

Zneužívanie

- Únos, zatknutie, verbálne/fyzické/sexuálne/psychické zneužívanie
- Neprimerané pokuty, vyhrážky, zastrašovanie
- Zadržiavanie nevyhnutných vecí, zvyšovanie pracovnej záťaže

Vytváranie závislosti

- Poskytovanie bezplatného alkoholu/drog, výhradné zabezpečenie stravy/ubytovania
- Kontrola dokladov totožnosti, obmedzenie mobility/prístupu k službám

Klamstvo

- Falošné sľuby o lepšom živote, falošné pracovné/vzdelávacie umiestnenia
- Zavádzajúce pracovné podmienky, ponuky útočiska s vykorisťovateľským zámerom

Emocionálna kontrola

- Vyhrážky obeti/rodine, manipulácia s cieľom presvedčiť ich o spolupáchaní
- Strach z úradov, deportácie alebo uväznenia
- Emocionálna väzba k rodine páchatela

Definícia

Dodatočná kontrola

- Falošné tvrdenia o zárobkoch, zadržiavanie základných práv (potraviny, hygiena)
- Zneužívanie kultúrnych presvedčení (napr. dlhová povinnosť)
- Násilné duchovné hrozby (napr. rozvod, deportácia)

Zneužívanie kultúrnych presvedčení

- Manipulácia s hanbou a morálnou povinnosťou spojenou s rodinnou
- Hrozby rozvodu, deportácie alebo duchovných rituálov (napr. čarodejníctvo)

Finančná kontrola

- Vytváranie neprekonateľného dlhu prostredníctvom nafúknutých poplatkov (víza, potraviny, nástroje)
- Ovládanie bankových účtov, zmätok ohľadom zárobkov
- Dlhové otroctvo a finančné manipulácie

Starostlivosť o srst'

- Nadväzovanie nezdravých vzťahov, zasypávanie obete darčekom/chválou
- Sľuby o budúcej jednorazovej platbe s cieľom vytvoriť povinnosť a falošné nádeje

Izolácia

- Zamykanie obetí, obmedzovanie komunikácie s rodinou alebo komunitou
- Obmedzenie prístupu k osobnej slobode, telefónom, internetu a mobilite

ČASŤ 2

Právny rámec obchodovania s ľuďmi vo vybraných členských štátoch EÚ

Adequate Support measures and capacities in countering THB

Národný právny rámec v Bulharsku

Bulharské právo sa vzťahuje na obchodovanie s ľuďmi v:

- článku 159a, ods. 1 Trestného **zákona** .
- § 1 bod 1 doplňujúcich **ustanovení k zákonu o boji proti obchodovaniu s ľuďmi** .
 - Podľa doplňujúcich ustanovení k zákonu o boji proti obchodovaniu s ľuďmi obchodovanie s ľuďmi znamená nábor, prepravu, premiestnenie, ukrývanie alebo prijímanie osôb bez ohľadu na ich vôľu, ak je takýto čin spáchaný za účelom vykorisťovania.

Národný právny rámec v Grécku

- Vykorisťovanie podľa smernice 2011/36/EÚ (článok 2 ods. 3) zahŕňa **prinajmenšom vykorisťovanie zneužívanie iných osôb na prostitúciu iných alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo vykorisťovanie na trestnú činnosť, alebo odoberanie orgánov**. V gréckom právnom rámci je účel vykorisťovania spojený s „získaním neoprávneného hospodárskeho prospechu“ podľa článku 323A trestného **zákonníka** . (s. 17)
- Trestné činy poškodzovania mravnosti maloletých a nútenej prítomnosti pred sexuálnymi aktmi medzi tretími osobami sú štandardizované v odsekoch 1 a 3 článku 339 Trestného zákona.
- Neslušné napadnutie maloletých je štandardizované v prvom odseku článku 342 nového trestného zákona.
- Článok 323B trestného zákoníka o sexuálnej turistike s detskými obeťami je štandardizovaný ako trestný čin v druhom odseku článku 348 nového trestného zákoníka.

Národný právny rámec v Taliansku

- Článok 3 zákona Merlin (1958): Kriminalizovať vykorisťovanie prostitúcie.
- Zákon 269/1998: Bojuje proti sexuálnemu vykorisťovaniu detí a detskej pornografii.
- Zákon 46/2002: Ratifikuje protokoly na ochranu detí pred obchodovaním s ľuďmi.
- Zákon 228/2003: Zavádza opatrenia proti obchodovaniu s ľuďmi.
- Zákon 146/2006: Implementuje protokoly OSN o nadnárodnej trestnej činnosti.
- Zákon 38/2006: Zameriava sa na sexuálne vykorisťovanie detí a detskú pornografiu online.
- Zákon 199/2016: Bojuje proti vykorisťovaniu práce, najmä v poľnohospodárstve.
- Hlavné zákony:
 - Zákon č. 228/2003 predefinoval trestné činy obchodovania s ľuďmi a sprísnil tresty.
 - Legislatívnym dekrétom č. 24/2014 sa implementovala smernica 2011/36/EÚ s cieľom posilniť ochranu obetí.
 - Zákon č. 108/2010 ratifikoval Dohovor Rady Európy proti obchodovaniu s ľuďmi.

Národný právny rámec na Slovensku

- Zákon č. 300/2005 Z. z. **Trestný zákon** v znení neskorších predpisov (§ 179 obchodovania s ľuďmi, § 40 upustenie od potrestania),
- Zákon č. 301/2005 Z. z. **Trestný poriadok** v znení neskorších predpisov (§ 215 ods. 2 písm. d) možnosť prerušenia trestného stíhania),
- Zákon č. 274/2017 Z. z. **o obetiach trestných činov** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 2 ods. 1 písm. c), bod 4 obzvlášť zraniteľné obete; § 28 akreditované subjekty),
- Zákon č. 583/2008 Z. z. **o prevencii trestnej činnosti a inej protispoločenskej činnosti** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 7 ods. 1 písm. b) so zameraním na obchodovanie s ľuďmi; § 7a informačné kancelárie),
- Zákon č. 404/2011 Z. z. **o pobyte cudzincov** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 58 tolerovaný pobyt; § 59 (10) ubytovanie),
- Zákon č. 480/2002 Z. z. **o azyle** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 22 práva a povinnosti v rámci medzinárodnej ochrany),
- Zákon č. 327/2005 Z. z. **o poskytovaní právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi** v znení neskorších predpisov (centrá právnej pomoci),
- **Nariadenie** Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o programe podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi.

Národný právny rámec v Poľsku

- Článok 189a **Trestného zákona** – obchodovanie s ľuďmi.
 - Článok 189a § 1. Kto sa dopustí obchodovania s ľuďmi, potrestá sa odňatím slobody na dobu najmenej troch rokov.
 - § 2. Kto sa pripravuje na spáchanie trestného činu uvedeného v § 1, potrestá sa odňatím slobody na tri mesiace až päť rokov.
- Toto ustanovenie bolo vložené do kapitoly XXIII Trestného zákona ako zmena zákona z 20. mája 2010 (Zbierka zákonov č. 99 položka 626).
- Predmetom ochrany v článku 189a Trestného zákona je sloboda osoby a jej dôstojnosť pri nemožnosti akceptovať takýto stav vecí, ktorý je pokusom uviesť osobu do obchodovania na rovnakej úrovni s vecami. Maloletí a dospelí nemôžu byť predmetom žiadneho obchodovania, bez ohľadu na to, či to niekomu prospieva.

Národný právny rámec v Španielsku

- **Organický zákon č. 10/1995 z 23. novembra 1995 o trestnom zákonníku. Článok 177a.** <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1995-25444>
- Španielsky trestný zákonník. Hlava VII bis obsahuje článok 177 bis, ktorý definuje trestný čin obchodovania s ľuďmi.
- **Organický zákon 4/2000 z 11. januára** o právach a slobodách cudzincov v Španielsku a ich sociálnej integrácii.
 - Článok 59 bis. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2000-544> Zákon o cudzincoch. Článok 59 bis je venovaný zahraničným obetiam obchodovania s ľuďmi, ktoré sa nachádzajú v Španielsku v nelegálnej situácii. Stanovuje lehotu na opätovné začlenenie a rozmyslenie v trvaní najmenej 90 dní, ako aj nezačatie konania o vyhostení. Počas tejto lehoty sa obeť môže rozhodnúť, či bude spolupracovať s políciou a súdnym vyšetrovaním. Ak bude nakoniec identifikovaná ako obeť obchodovania s ľuďmi, bude vyhlásená za oslobodenú od administratívnej zodpovednosti a môže si vybrať medzi návratom do svojej krajiny pôvodu alebo povolením na pobyt a prácu v Španielsku z dôvodu výnimočných okolností (ak sa rozhodla spolupracovať) alebo z dôvodu svojej osobnej situácie (ak sa nerozhodla spolupracovať).
- **Zákon č. 4/2015 z apríla 2017** o štatúte obetí trestných činov. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-4606>
 - Predstavuje všeobecný katalóg procesných a mimoprocených práv pre všetky obeť trestných činov, ktorý poskytuje právnu a sociálnu reakciu obetiam a ich rodinám a zároveň venuje osobitnú pozornosť najzraniteľnejším obetiam, ako sú obeť obchodovania s ľuďmi a maloletí. Konkrétne sa potreby ochrany obetí obchodovania s ľuďmi zohľadňujú pri individuálnom posudzovaní obetí s cieľom určiť ich osobitné potreby ochrany a aké opatrenia by sa mali prijať, čo sa premieňa do prístupu k špecifickým ochranným opatreniam zameraným na predchádzanie ich sekundárnej viktimizácii počas fázy vyšetrovania a trestného stíhania.

Národná definícia v Bulharsku

TRESTNÝ ZÁKONNÍK

• Článok 159a.

- (1) Kto naverbuje, prepravuje, ukrýva alebo prijíma jednotlivcov alebo skupiny ľudí, aby ich využil na nútené činy, na nútenú prácu alebo žobranie, na odobratie telesného orgánu, tkaniva, bunky alebo telesnej tekutiny alebo aby ich držal v nútenom podriadení bez ohľadu na ich súhlas, potrestá sa odňatím slobody na dva až osem rokov a pokutou od troch tisíc do dvanástich tisíc leva.
- (2) Ak bol čin podľa odseku 1 spáchaný:
 - proti osobe mladšej ako osemnásť rokov;
 - použitím nátlaku alebo uvedením osoby do omylu;
 - únosom alebo nezákonným zbavením slobody;
 - využitím stavu závislosti;
 - zneužitím moci;
 - sľubovaním, poskytovaním alebo prijímaním výhod;
 - úradníkom pri výkone jeho povinností alebo v súvislosti s výkonom jeho povinností,

Trestom je odňatie slobody na tri až desať rokov a pokuta od desaťtisíc do dvadsaťtisíc leva.

- (3) Ak je čin podľa odseku 1 spáchaný voči tehotnej žene s cieľom predať dieťa, trestá sa odňatím slobody na tri až pätnásť rokov a pokutou od dvadsaťtisíc do päťdesiatitisíc leva.

• Článok 159b.

- (1) Kto naverbuje, prepravuje, ukrýva alebo prijíma jednotlivcov alebo skupiny osôb a preváža ich cez hranice štátu na účel podľa § 159a odseku 1, potrestá sa odňatím slobody na tri až dvanásť rokov a pokutou od desaťtisíc do dvadsaťtisíc leva.
- (2) Ak je čin podľa odseku jeden spáchaný za podmienok uvedených v § 159a odsekoch 2 a 3, trestá sa odňatím slobody na päť až dvanásť rokov a pokutou od dvadsaťtisíc do päťdesiatitisíc leva.

Národná definícia v Bulharsku

TRESTNÝ ZÁKONNÍK

- **Článok 159c .**
 - ktorá sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi, na nútené činy, na nútenú prácu alebo žobranie, na odobratie telesného orgánu, tkaniva, bunky alebo telesnej tekutiny, alebo na držanie v nútenom podriadení bez ohľadu na jej súhlas, potrestá sa odňatím slobody na tri až desať rokov a pokutou od desaťtisíc do dvadsaťtisíc leva.
- **Článok 159d.**
 - Ak čin podľa § 159a – 159c predstavuje nebezpečnú recidívu alebo je spáchaný v mene alebo pri výkone rozhodnutia organizovanej zločineckej skupiny, trestá sa odňatím slobody na päť až pätnásť rokov a pokutou od dvadsaťtisíc do stotisíc leva a súd môže tiež nariadiť prepadnutie časti alebo celého majetku páchatela.
- **Článok 160a.**
 - (1) Čin spáchaný osobou , ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, sa nepovažuje za trestný, ak bola k jeho spáchaniu nútená v priamej súvislosti so svojou právnou mocou ako taká.
 - (2) Za trestný čin sa nepovažuje čin spáchaný maloletým, ktorý utrpel trestný čin podľa § 155, 156, 158a a § 188 ods. 2, alebo maloletým, ktorý bol použitý na výrobu pornografického materiálu, keď bol k tomu nútený v priamej súvislosti so svojou takouto spôsobilosťou.

Národná definícia v Grécku

Článok 323A Trestného zákona sa pri definovaní trestného činu obchodovania s ľuďmi riadi schémou „konanie – prostriedky – účel“.

Číslo 1 ods. 1 písm. a) zákona 4251/2014 tiež definuje obeť obchodovania s ľuďmi ako obeť iných trestných činov.

Národná definícia v Taliansku

Sexuálne vykorisťovanie :

Nábor, preprava alebo prijímanie osôb na prostitúciu alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania.

Pracovné vykorisťovanie:

Nútená práca, nevoľníctvo alebo podmienky ťažkého vykorisťovania .

Obchodovanie s orgánmi:

Odoberanie orgánov nátlakom, podvodom alebo zneužitím moci.

Národná definícia v Poľsku

- Článok 189a Trestného **zákona – obchodovanie s ľuďmi** .
- Článok 189a
 - § 1. Kto sa dopustí obchodovania s ľuďmi, potrestá sa odňatím slobody na dobu najmenej tri roky .
 - § 2. Kto sa pripravuje na spáchanie trestného činu uvedeného v § 1, potrestá sa odňatím slobody na tri mesiace až päť rokov.
- Toto ustanovenie bolo vložené do kapitoly XXIII Trestného zákona ako zmena zákona z 20. mája 2010 (Zbierka zákonov č. 99 bod 626) .
- Predmetom ochrany v článku 189a Trestného zákona je sloboda osoby a jej dôstojnosť pri nemožnosti akceptovať takýto stav vecí, ktorý je pokusom uviesť osobu do obchodovania na rovnakej úrovni s vecami. Maloletí a dospelí nemôžu byť predmetom žiadneho obchodovania, bez ohľadu na to, či to niekomu prospieva.

Národná definícia v Poľsku

Definícia

Kauzálny čin v §1 spočíva v spáchaní obchodovania s ľuďmi.

Pojem obchodovania s ľuďmi je definovaný v **článku 115 §22** Trestného zákona, ktorý uvádza, že obchodovanie s ľuďmi je nábor, preprava, dodanie, premiestnenie, ukrývanie alebo prijatie osoby s použitím:

- násilie alebo nezákonné konanie,
- únos,
- podvod,
- uvedenie do omylu alebo využitie chyby či neschopnosti adekvátne pochopiť situáciu,
- zneužívanie závislého postavenia, využívanie kritického postavenia alebo stavu bezmocnosti,
- poskytnutie alebo prijatie majetkového alebo osobného prospechu alebo jeho príslub osobe, ktorá vykonáva starostlivosť alebo dohľad nad inou osobou.
- zneužívať ich, a to aj s ich súhlasom, najmä na prostitúciu, pornografiu alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, na nútenú prácu alebo služby, na žobranie, na otroctvo alebo iné formy vykorisťovania ponižujúceho ľudskú dôstojnosť alebo na získanie buniek, tkanív alebo orgánov v rozpore s ustanoveniami zákona. Ak sa konanie páchatela týka maloletej osoby, predstavuje obchodovanie s ľuďmi, aj keď neboli použité metódy alebo prostriedky uvedené v bodoch 1 – 6.

Článok 211a – Organizovanie adopcie detí za účelom finančného prospechu organizovanie adopcie detí v rozpore s ustanoveniami zákona s cieľom získať finančný prospech, potrestá sa odňatím slobody na tri mesiace až päť rokov.

Podľa **článku 115 § 23** Trestného zákona je **otroctvo** stavom závislosti, v ktorom sa s osobou zaobchádza ako s majetkom. Uvedenie osoby do otroctva zahŕňa akékoľvek správanie, ktoré spôsobí, že sa osoba dostane do stavu otroctva. Udržiavanie osoby v stave otroctva sa javí ako trvalý trestný čin.

Národná definícia na Slovensku

§ 179 Obchodovanie s ľuďmi Trestného zákona (zákon č. 300/2005 Z. z.)

(1) Kto podvodom, lstou, obmedzovaním slobody, únosom, násilím, hrozbou násilia, hrozbou inej ťažkej ujmy alebo inými formami nátlaku, prijatím alebo poskytnutím peňažnej protihodnoty alebo iných výhod na získanie súhlasu osoby, od ktorej je iná osoba závislá, alebo zneužitím jej postavenia alebo zneužitím jej bezbrannosti alebo inak zraniteľného postavenia zláka, prepraví, prevezme, odovzdá alebo sa zmocní inej osoby, aj s jej súhlasom, na účely prostitúcie alebo akejkoľvek inej formy sexuálneho vykorisťovania vrátane pornografie, nútenej práce alebo núteného otroctva vrátane žobrania, otroctva alebo praktík podobných otroctvu, otroctva, núteného sobáša, vykorisťovania na páchanie trestnej činnosti, odoberania orgánov, tkanív alebo buniek alebo iných foriem vykorisťovania, potrestá sa odňatím slobody na štyri roky až desať rokov.

(2) Ako v odseku (1), ktokoľvek zvädza, prepravuje, vlastní, premiestňuje alebo sa zmocňuje dieťaťa, a to aj s jeho súhlasom, na účely detskej prostitúcie alebo iných foriem sexuálneho vykorisťovania vrátane detskej pornografie, bude potrestaný nútenou prácou alebo núteným otroctvom vrátane žobrania, otroctva alebo praktík podobných otroctvu, otroctva, núteného sobáša, vykorisťovania na trestné účely, nezákonného osvojenia, odoberania orgánov, tkanív alebo buniek alebo iných foriem vykorisťovania.

Definícia

(3) Odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) a získa ním pre seba alebo pre iného väčší prospech,
- b) a vydá takýmto činom iného do nebezpečenstva ťažkej ujmy na zdraví alebo smrti,
- c) ako verejný činiteľ,
- d) na chránenej osobe,
- e) z osobitného motívu,
- f) závažnejším spôsobom konania, alebo
- g) spoločným konaním najmenej dvoch osôb.

(4) Odňatím slobody na dvanásť rokov až dvadsať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) a získa ním pre seba alebo pre iného značný prospech,
- b) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť, alebo iný obzvlášť závažný následok, alebo
- c) ako člen nebezpečného zoskupenia.

(5) Odňatím slobody na dvadsať rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) a získa ním pre seba alebo pre iného prospech veľkého rozsahu, alebo
- b) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám alebo smrť viacerých osôb.

Národná definícia v Španielsku

Bod 1 článku 177 bis Trestného zákonníka uvádza päť účelov vykorisťovania v rámci obchodovania s ľuďmi (okrem pracovného vykorisťovania). Trestné činy sú upravené v iných článkoch :

Definícia

a) Vykonávanie nútenej práce **alebo služieb , otroctva alebo praktík podobných otroctvu, nevoľníctva alebo žobrania. Trestný zákonník nedefinuje trestné činy nútenej práce alebo služieb , otroctva alebo praktík podobných otroctvu a nevoľníctvu. Zásady , ktoré možno uplatniť pri tomto type vykorisťovania ako trestný čin** obchodovania s ľuďmi, ak sú sprevádzané činmi a/alebo prostriedkami (tie posledné len v prípade dospelých), sú niektoré z trestných činov opísaných v Hlave XV Trestného zákona (trestné činy proti právam pracovníkov): čiastočne v článku 311, článku 312m a článku 232.

b) **Sexuálne vykorisťovanie** Pornografia sa týka obchodovania s ľuďmi, ak sú trestné činy sprevádzané činmi a prostriedkami (tie posledné len v prípade maloletých) podľa kapitoly V (trestné činy súvisiace s prostitúciou a sexuálnym vykorisťovaním a korupciou maloletých) hlavy VIII (trestné činy proti sexuálnej slobode), článok 187, článok 188, článok 189.

c) **Vykorisťovanie na trestnú činnosť vrátane trestných činov** spáchaných s cieľom vykorisťovať osoby, súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi (najmä krádeže vo verejnej doprave alebo v nákupných centrách) podľa a r t. 2 3 4 a trestné činy proti verejnému zdraviu (maloobchodný predaj drog, „záhradkári“ marihuanových plantáží) podľa § 368.

d) **Extrakcia ich telesných orgánov.** Trestné činy súvisiace s týmto účelom vykorisťovania sa môžu vzťahovať na trestný čin obchodovania s ľuďmi, ak sú sprevádzané konaním a prostriedkami (tieto prostriedky iba v prípade obetí starších ako 18 rokov). Ide o článok 156 bis, ktorý sa nachádza v Hlave III (o škodách).

e) **Nútené manželstvá .** Trestné činy súvisiace s týmto účelom vykorisťovania sa vzťahujú na trestný čin obchodovania s ľuďmi, ak sú sprevádzané činmi a prostriedkami (tie posledné len v prípade dospelých), a sú uvedené v článku 172 bis, kapitole III (nátlak) hlavy VI (trestné činy proti slobode).

Ak je páchatelom člen rodiny (zvyčajne otec), je ťažké určiť, či došlo k typickým činom obchodovania s ľuďmi (nábor, premiestnenie, ukrývanie). Účel nútených manželstiev v rámci obchodovania s ľuďmi je zvyčajne spojený s inými formami vykorisťovania (nevoľníctvo, nútená práca, sexuálne vykorisťovanie).

ČASŤ 2

Základné pojmy

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Súhlas obete

Súhlas obete obchodovania s ľuďmi s plánovaným vykorisťovaním je irelevantný, ak boli použité ktorékoľvek z uvedených prostriedkov.

Dieťa

akákoľvek osoba mladšia ako osemnásť rokov

Ustanovenie o netrestaní

možnosť neukladať obetiam tresty za ich účasť na nezákonných/trestných činnostiach, pokiaľ k tomu boli donútené

Ustanovenie o netrestaní

- Trestná činnosť zahŕňa používanie **falošných dokladov alebo trestné činy podľa legislatívy o prostitúcii alebo imigrácii, ktoré boli osoby nútené spáchať ako priamy dôsledok** toho, že sa stali obeťami obchodovania s ľuďmi.
- Cieľom takejto ochrany je
 - obhajovať ľudské práva obetí,
 - aby sa predišlo ďalšej viktimizácii a
 - povzbudiť ich, aby vystupovali ako svedkovia v trestnom konaní proti páchatelom.
- Táto ochrana by nemala vylučovať trestné stíhanie alebo potrestanie za trestné činy, ktoré osoba dobrovoľne spáchala alebo sa na nich dobrovoľne podieľala.

Ustanovenie o netrestaní

- rozšírenie rozsahu pôsobnosti príslušného ustanovenia o netrestaní na všetky nezákonné činnosti, ktoré boli obeť nútené spáchať ako priamy dôsledok toho, že sa stali obeťami obchodovania s ľuďmi.
- Nezákonné činnosti sú napríklad správne priestupky súvisiace s prostitúciou, žobraním, potulovaním sa alebo nelegálnou prácou alebo iné činy, ktoré nemajú trestnú povahu, ale podliehajú správnym alebo peňažným sankciám v súlade s vnútroštátnym právom.
- Cieľom je povzbudiť obeť obchodovania s ľuďmi
 - nahlásiť trestný čin,
 - vyhľadať podporu a pomoc a
 - aby ich uistili o možnostiach, že nebudú braní na zodpovednosť.

DON'T FORGET

Obete obchodovania s ľuďmi sú často nútené páchať trestné činy ako súčasť svojho vykorisťovania. Princíp netrestania uznáva, že obeť konajú bez skutočnej autonómie vôle, pretože obchodníci používajú metódy, ktoré vylučujú alebo výrazne obmedzujú ich slobodu rozhodovania prostredníctvom nátlaku, podvodu, vyhrážky alebo zneužívania zraniteľnosti. Za týchto okolností obetiam chýba vina (všeobecný prvok potrebný pre trestnú zodpovednosť), pretože konajú pod nátlakom, ktorý neguje alebo podstatne znižuje slobodnú vôľu.

Využitie služby obete

- Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi v kapitole IV článku 19 **stanovuje kriminalizáciu využívania služieb obete**. Každá zmluvná strana zváži prijatie takých legislatívnych a iných opatrení, ktoré môžu byť potrebné na to, aby sa využívanie služieb, ktoré sú predmetom vykorisťovania uvedeného v článku 4 odseku a tohto dohovoru, s vedomím, že daná osoba je obeťou obchodovania s ľuďmi stalo trestným činom podľa jej vnútroštátneho práva.
- Smernica 2024/1712 zavádza nový článok **18a** pre **trestné činy týkajúce sa využívania služieb poskytovaných obeťou obchodovania s ľuďmi**. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby v prípade **úmyselného konania využívanie služieb poskytovaných obeťou trestného činu** uvedeného v článku 2 predstavovalo **trestný čin, ak je obeť vykorisťovaná na poskytovanie takýchto služieb a používateľ služieb vie, že osoba poskytujúca službu je obeťou obchodovania s ľuďmi**.

Článok 5 smernice 2011/36/EÚ zmenenej a doplnenej smernicou 2024/1712/EÚ

Definícia

Zodpovednosť právnických osôb

(1) Členské štáty prijmú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby právnické osoby mohli byť zodpovedné za trestné činy uvedené v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1 spáchané v ich prospech akoukoľvek osobou konajúcou buď samostatne, alebo ako súčasť orgánu právnickej osoby, ktorá má v právnickej osobe vedúce postavenie, na základe:

- a) oprávnenia zastupovať právnickú osobu;
- b) oprávnenia prijímať rozhodnutia v mene právnickej osoby; alebo
- c) oprávnenia vykonávať kontrolu v rámci právnickej osoby.

(2) Členské štáty tiež zabezpečia, aby právnická osoba mohla byť zodpovedná, ak nedostatok dohľadu alebo kontroly zo strany osoby uvedenej v odseku 1 umožnil spáchanie trestných činov uvedených v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1 v prospech tejto právnickej osoby osobou podriadenou jej právomoci.

(3) Zodpovednosť právnickej osoby podľa odsekov 1 a 2 nevylučuje trestné stíhanie voči fyzickým osobám, ktoré sú páchatelmi, podnecovateľmi alebo spolupáchatelmi trestných činov uvedených v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1.

(4) Na účely tejto smernice sa „právnickou osobou“ rozumie akýkoľvek subjekt s právnou subjektivitou podľa platného práva, s výnimkou štátov alebo verejných orgánov vykonávajúcich štátnu moc a verejných medzinárodných organizácií.

Článok 6 smernice 2011/36/EÚ zmenenej a doplnenej smernicou 2024/1712/EÚ

Definícia

Sankcie voči právnickým osobám

(1) Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby právnická osoba zodpovedná podľa článku 5 ods. 1 alebo 2 bola potrestaná účinnými, primeranými a odrádzajúcimi trestnými alebo netrestnými sankciami alebo opatreniami.

(2) Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sankcie alebo opatrenia pre právnické osoby zodpovedné podľa článku 5 ods. 1 alebo 2 za trestné činy uvedené v článku 2, článku 3 a článku 18a ods. 1 zahŕňali pokuty trestnej alebo inej ako trestnej povahy a mohli zahŕňať aj iné sankcie alebo opatrenia trestnej alebo inej ako trestnej povahy, ako napríklad:

- a) vylúčenie z nároku na verejné dávky alebo pomoc;
- b) vylúčenie z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov verejného obstarávania, grantov, koncesií a licencií;
- c) dočasné alebo trvalé vylúčenie z výkonu podnikateľskej činnosti;
- d) odobratie povolení a oprávnení na vykonávanie činností, ktoré viedli k príslušnému trestnému činu;
- e) umiestnenie pod súdny dohľad;
- f) súdna likvidácia;
- g) zatvorenie prevádzok používaných na spáchanie trestného činu;
- h) ak je vo verejnom záujme, zverejnenie celého súdneho rozhodnutia alebo jeho časti týkajúceho sa spáchaného trestného činu a uložených sankcií alebo opatrení bez toho, aby boli dotknuté pravidlá o ochrane súkromia a osobných údajov.

ČASŤ 3

UKAZOVATELE

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Rozdelenie ukazovateľov podľa formy využitia

- ukazovatele sexuálneho vykorisťovania
- ukazovatele nútenej práce/pracovného vykorisťovania
- indikátory núteného žobrania
- indikátory núteného manželstva

Vyhodnotenie indikátorov sa vykonáva ešte pred plánovaným pohovorom s potenciálnou obeťou na základe dostupných informácií .

Všeobecné znaky

- **Nátlak v práci:** Obeť je nútená vykonávať činnosti proti svojej vôli.
- **Psychická a fyzická ujma:** Obchodník používa tieto metódy ako prostriedok nátlaku.
- **Obmedzenie pohybu:** Obeť sa nemôže voľne pohybovať a je často kontrolovaná a strážená.
- **Izolácia:** Obeť je oddelená od ostatných, čo obmedzuje jej slobodu.
- **Zabavenie osobných dokladov:** Obchodník môže obeť vziať cestovný pas alebo občiansky preukaz, čím vyvolá obavy, že sa bez týchto dokladov nachádza v cudzej krajine nelegálne.
- **Zákaz komunikácie:** Obetiam je často bránené v komunikácii s rodinou, priateľmi alebo príbuznými, alebo je ich komunikácia výrazne obmedzená a monitorovaná obchodníkom s ľuďmi.
- **Zbavenie základných potrieb:** Obete môžu trpieť hladom, nedostatkom spánku a nemajú prístup k lekárskej starostlivosti.
- **Nevyplatenie mzdy:** Obchodník môže obeť zaplatiť veľmi málo.
- **Manipulácia s dlhom:** Obchodník môže tvrdiť, že obeť dlhuje peniaze za cestovanie, ubytovanie, vybavenie dokumentov alebo umiestnenie do zamestnania, čo ju ďalej núti k nedobrovoľnej práci.

Ukazovatele správania obete

- Extrémne správanie, ktoré sa môže prejavovať ako nadmerná submisivita alebo príliš sebavedomé konanie
- Znamky kontroly, kde sa ich správanie javí ako neprirodzené; často hrajú pridelené úlohy a dovoľujú iným hovoriť v ich mene
- Viditeľná nervozita, charakterizovaná vyhýbaním sa očnému kontaktu
- Spotené dlane
- Napätie v ich správaní s obmedzenou komunikáciou
- Neprirodzená reč tela
- Emocionálne výkyvy, ako napríklad striedanie smiechu a plaču
- Zľahčovanie vážnych situácií
- Prejavy agresivity alebo dokonca hystérie

Ukazovatele vzhľadu obete

Fyzický vzhľad obete

- Známky násilia alebo napadnutia, ako sú jazvy a modriny, môžu tiež naznačovať sebapoškodzovanie alebo možné užitie omamných a psychotropných látok.
- Neudržiavané alebo staré oblečenie, bez osobných vecí, ktoré nezodpovedá ekonomickým pomerom jednotlivca.
- Charakteristiky ako vek, pohlavie, batožina a celkový vzhľad môžu naznačovať profil potenciálnej obete obchodovania s ľuďmi spolu so špecifickými formami obchodovania s ľuďmi (pracovné vykorisťovanie, sexuálne vykorisťovanie alebo nútené žobranie).

Ak je obeťou obchodovania s ľuďmi dieťa, môže prejavovať nasledujúce znaky

- dieťa je hanblivé, utláčané
- dieťa sa vyhýba očnému kontaktu, pozerá sa do zeme
- dieťa vyzerá vystrašene
- dieťa je šokované a nevie, ako sa má správať
- dieťa žije s väčšou skupinou detí, možno aj s obchodníkmi s ľuďmi – ľuďmi, ktorí dieťa sprevádzajú a hľadajú očný kontakt s niekým z tejto skupiny
- dieťa zvyčajne nie je v sprievode rodičov
- dieťa nie je uvoľnené, nemôže voľne hovoriť a prejavuje strach v prítomnosti týchto ľudí.

Znaky domáceho otroctva

- obe žijú s rodinou
- obe nejedia so zvyškom rodiny
- obe nemajú súkromný priestor
- obe spia v spoločnom alebo nevhodnom priestore
- obe môže zamestnávateľ nahlásiť ako nezvestné, aj keď stále bývajú v dome svojho zamestnávateľa
- obe nikdy alebo len zriedka opúšťajú dom zo spoločenských dôvodov
- obe nikdy neopúšťajú dom bez svojho zamestnávateľa
- obetiam sa môžu dávať iba zvyšky jedla
- obe môžu byť vystavené urážkam, zneužívaniu, vyhrážkam alebo násiliu

Znaky drobných trestných činov (vynútená trestná činnosť)

- deti zapojené do nelegálneho obchodovania s drogami alebo inej organizovanej trestnej činnosti
- majú fyzické postihnutia
- byť deťmi rovnakej národnosti alebo etnického pôvodu
- byť súčasťou veľkých skupín detí, ktoré majú toho istého dospelého opatrovníka
- budú potrestaní, ak neukradnú dosť
- bývať s členmi svojho gangu
- cestovať s členmi svojho gangu do cieľovej krajiny
- existujú dôkazy o tom, že podozrivé obete boli zapojené do páchania drobných trestných činov v inej krajine

Obchodovaná osoba za účelom sexuálneho vykorisťovania

Identifikácia

- je zavražďovaná a musí nedobrovoľne poskytovať sexuálne služby inej povahy,
- nosí výstredné oblečenie, aby pôsobil provokatívne (sexuálne provokatívne),
- má na tele stopy fyzického napadnutia alebo znásilnenia,
- môže byť pod vplyvom omamných a psychotropných látok,
- zdá sa byť vystrašený, utiahnutý alebo má výkyvy nálad, môže si ubližovať,
- nedostáva plat, alebo musí byť celý plat alebo jeho väčšia časť odovzdaný obchodníkovi s ľuďmi,
- je nútená splatiť dlh za cestovné, ubytovanie, pracovné umiestnenie atď.,
- nemá voľný pohyb, je izolovaný od ostatných a monitorovaný
- nemôže komunikovať s rodinou, príbuznými, priateľmi alebo interagovať na základe príkazov a v prítomnosti obchodníka s ľuďmi.
- nemá prístup k svojim dokumentom,
- nedostatok jedla, nedostatok spánku, žiadny prístup k lekárskej starostlivosti.

Osoba obchodovaná s ľuďmi za účelom pracovného vykorisťovania

- je nútená pracovať pod hrozbou fyzického a psychického násilia,
- je nútená vykonávať inú prácu, než akú mu sľúbili,
- nedostáva plat, alebo musí byť celý plat alebo jeho väčšia časť odovzdaný obchodníkovi s ľuďmi,
- je unavená, napätá a nepozorná,
- je nútená splatiť dlh za cestovné, ubytovanie, sprostredkovanie zamestnania atď.,
- je izolovaný od ostatných a jej pohyb je kontrolovaný,
- nemá dovolené komunikovať s rodinou, príbuznými, priateľmi, alebo je komunikácia veľmi obmedzená, alebo komunikácia prebieha na základe pokynov a v prítomnosti obchodníka s ľuďmi,
- má nedostatok jedla, nedostatok spánku, žiadny prístup k lekárskej starostlivosti,
- nemá prístup k svojim dokumentom,
- je s ňou zaobchádzané ako s majetkom osoby, ktorá ho/ju ovláda.

Obet' obchodovania s ľuďmi nútená žobrať

- vykazuje známky zneužívania, modrín, porezaní alebo mrzačenia,
- je nútená žobrať pod vplyvom fyzickej alebo psychickej ujmy,
- má nedostatok jedla, nedostatok spánku, žiadny prístup k lekárskej starostlivosti,
- nemá prístup k svojim dokumentom,
- je nútená splatiť dlh za cestovné, ubytovanie, atď.,
- je izolovaná od ostatných a jej pohyb je kontrolovaný.
- nemá dovolené komunikovať s rodinou, príbuznými, priateľmi, alebo je komunikácia veľmi obmedzená, alebo komunikácia prebieha na základe pokynov a v prítomnosti obchodníka s ľuďmi.
- môže byť pod vplyvom omamných a psychotropných látok,
- musí odovzdať vyžobrané peniaze obchodníkovi s ľuďmi,
- je unavená, napätá, vyhýba sa očnému kontaktu, má na sebe špinavé oblečenie.

Obet' núteného manželstva

- uzavrie manželstvo s osobou, ktorú nepozná a s ktorou sa nechce oženiť, pod vplyvom fyzickej alebo psychickej ujmy,
- nemá prístup k osobným dokumentom,
- je vydieraná a jeho rodina, príbuzní a blízki utrpia ujmu,
- môže byť pod vplyvom omamných a psychotropných látok,
- má obmedzenú slobodu pohybu, je izolovaný od ostatných,
- sa môže stať obeťou inej formy obchodovania s ľuďmi po nútenom sobáši, vo väčšine prípadov obeťou sexuálneho vykorisťovania alebo nútenej práce,
- môže mať na tele modriny, môže byť napätý a môže sa báť.

Osoba, ktorá je viazaná domácim otroctvom

Identifikácia

- býva s rodinou
- neje so zvyškom rodiny
- nemá súkromný priestor
- spí v spoločnom alebo nevhodnom priestore
- môže byť zamestnávateľom nahlásený ako nezvestný, aj keď stále bývajú v dome svojho zamestnávateľa
- nikdy alebo zriedkavo neopúšťa dom zo spoločenských dôvodov
- nikdy neopúšťa dom bez svojho zamestnávateľa
- na jedenie obetiam dávajú iba zvyšky jedla
- môže byť vystavený urážkam, zneužívaniu, vyhrážkam alebo násiliu

Znaky obchodovanej osoby nútenej k páchaniu drobných trestných činov

- deti zapojené do nelegálneho obchodovania s drogami alebo inej organizovanej trestnej činnosti,
- osoby s telesným postihnutím a žobruce na ulici,
- byť deťmi rovnakej národnosti alebo etnickej príslušnosti a žijúcimi bez rodičov v mestskom prostredí,
- mladí ľudia sú súčasťou veľkých skupín, ktoré majú toho istého dospelého opatrovníka,
- osoby sú trestané, ak neukradnú dosť,
- osoby žijú s členmi svojho gangu,
- osoby cestujú s členmi svojho gangu do cieľovej krajiny,
- existujú dôkazy o tom, že podozrivé obete boli zapojené do páchania drobných trestných činov v inej krajine.

ČASŤ 4

Medzinárodné štandardy na ochranu obetí

Adequate Support measures and Improved capacities in countering THB

Kto sa zápaža do procesu ochrany obetí

**Ochranný
mechaniz
us**

- Štátne inštitúcie a agentúry – polícia, prokurátura, súdovia, vyšetrovatelia, štátny obhajcovia
- Mimovládne organizácie zabezpečujúce linky dôvery, chránené a bezpečné ubytovanie a/alebo integráciu, aktivity/služby súvisiace s traumou, stabilizáciou, finančnými a/alebo sociálnymi a/alebo zdravotníckymi aktivitami/službami.
- Na Slovensku je zriadený mechanizmus na koordinované a zodpovedné riadenie preventívnych, ochranných a asistenčných opatrení vrátane ročných finančných prostriedkov na stimuly v oblasti ochrany obetí obchodovania s ľuďmi.
- Zúčastnené strany národného referenčného mechanizmu monitorujú, navrhujú a posilňujú právne zmeny, akčné plány, stratégie a politiky s cieľom zabezpečiť spravodlivosť pre obeť a primerané trestanie páchatel'ov, spolupáchateľov a podnikov zapojených do procesu obchodovania s ľuďmi a vykorisťovania.

Čo je to mechanizmus odporúčania na ochranu obetí obchodovania s ľuďmi?

Ochranný
mechanizmus

Národný **referenčný mechanizmus na ochranu obetí trestného činu „moderného otroctva“ obchodovania s ľuďmi** je koordinačný mechanizmus, ktorý monitoruje všetky fázy ochrany obetí, počnúc ich počiatočnou detekciou a identifikáciou, po ktorej nasleduje poskytovanie ochranných služieb a podpory počas súdneho procesu, až po ich dobrovoľný asistovaný návrat do krajiny pôvodu alebo (re)integráciu v krajine príchodu.

DEFINÍCIA podľa preambuly smernice 2024/1712 v odseku 15 **upravuje opatrenia na vytvorenie jedného alebo viacerých mechanizmov na postúpenie v členských štátoch a posilnenie národných kapacít**

- odhaliť a identifikovať obeť v ranom štádiu a
- odkázať ich na príslušné služby ochrany, pomoci a podpory.

Zavedenie formálnych mechanizmov, odporúčaní a vymenovanie národného kontaktného bodu pre cezhraničné odporúčanie obetí sú nevyhnutnými opatreniami na **posilnenie cezhraničnej spolupráce**.

Akýkoľvek mechanizmus na ochranu a pomoc obetiam

Ochranný
mechanizmus

- by mal byť transparentným, prístupným a harmonizovaným rámcom
- by mal uľahčiť **včasné odhalenie a identifikáciu** obetí obchodovania s ľuďmi, pomoc a podporu týmto obetiam
- by mal **uľahčiť postúpenie obetí zodpovedným národným organizáciám** a orgánom
- by mal **identifikovať zúčastnené** príslušné orgány, organizácie občianskej spoločnosti a ďalšie zainteresované strany a stanoviť ich príslušné zodpovednosti vrátane postupov a komunikačných liniek a
- by sa mal **vzťahovať na všetky obeť** a na všetky formy trestných činov obchodovania s ľuďmi, pričom sa zohľadní individuálna zraniteľnosť obetí.

Tieto mechanizmy odporúčania môžu byť súborom zavedených **postupov, usmernení, dohôd o spolupráci alebo protokolov**.

Členské štáty EÚ sa vyzývajú, aby mali jednotný koordinovaný mechanizmus na ochranu a prevenciu.

Úlohy mechanizmov:

- stanovenie minimálnych štandardov pre odhaľovanie a včasnú identifikáciu obetí a prispôsobenie postupov pre takéto odhaľovanie a identifikáciu rôznych foriem vykorisťovania;
- odporúčenie obete k najvhodnejšej podpore a pomoci;
- zavedenie dohôd o spolupráci alebo protokolov s azylovými orgánmi s cieľom zabezpečiť, aby sa obetiam obchodovania s ľuďmi, ktoré zároveň potrebujú medzinárodnú ochranu alebo ktoré chcú o takúto ochranu požiadať, aby sa poskytovala pomoc, podpora a ochrana, berúc do úvahy individuálne okolnosti obete.

Národný referenčný mechanizmus Slovenskej republiky

Mechanizmus

us

odporúčaní

- Národný referenčný mechanizmus (NRM) je rámec spolupráce, do ktorého sú zapojené štátne aj neštátne subjekty, ktoré spolupracujú na plnení svojich povinností chrániť a presadzovať ľudské práva obetí obchodovania s ľuďmi.
- Členovia tohto partnerstva musia koordinovať svoje úsilie a spolupracovať s organizáciami občianskej spoločnosti.
- Úsilie ochrany a systém nástrojov pre bezpečnosť obetí je zameraný na každú obeť obchodovania s ľuďmi (THB), ktorá je definovaná ako osoba, ktorá utrpela alebo je ohrozená ujmu na zdraví, majetkovou škodou, morálnou alebo inou formou ujmy, alebo ktorej zákonom chránené práva alebo slobody boli porušené alebo ohrozené v dôsledku trestného činu obchodovania s ľuďmi.
- NRM dohliada na určený útvar v rámci ministerstva vnútra s názvom Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality odboru prevencie kriminality..

Druh ochrany pre obete obchodovania s ľuďmi

Ochrana

Uznanie postavenia obete : možnosť poskytnutia povolenia na legálny pobyt počas konania

Podpora počas obdobia zotavenia : 30 – 90 dní na rozmyslenie pre obete o spolupáci s políciou

Nástroje ochrany : Program podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi, programy na ochranu svedkov a anonymné svedectvá

Krízové ubytovanie :

- **Okamžité bezpečné bývanie** na 3-6 mesiacov
- **Prechodné bývanie** : Dlhodobé dotované ubytovanie
- **Špecializované zariadenia**: Zariadenia špecifické pre pohlavie a vhodné pre rodiny
- **Bezpečnostné opatrenia** : Nonstop personál, obmedzený prístup, dôverné miesta

Okamžitá pomoc: Núdzová pomoc, príspevok na základné potreby, cestovné poukážky

Systém odškodnenia : odškodnenie obetí financované štátom, občianskoprávne nároky voči obchodníkom s ľuďmi, náhrada ušlého zárobku

Dlhodobá podpora: vzdelávacie granty, financovanie odborného vzdelávania, mikropôžičky pre podnikateľov

Zdravotnícke služby: bezplatná urgentná a priebežná liečba, terapia a poradenstvo zamerané na traumy, programy liečby zneužívania návykových látok, služby sexuálneho zdravia a reprodukčná starostlivosť

Podpora sociálnej integrácie: jazykové vzdelávanie a odborné kurzy, umiestnenie v zamestnaní a kariérny rozvoj

Programy špecifické pre danú krajinu

Bulharsko	Združenie ANIMUS, Krízové centrum Sofia
Španielsko	APRAMP, program Červeného kríža pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi
Poľsko	La Strada Poľsko, Národné intervenčné centrum
Slovensko	Gréckokatolícka charita, Katolícka charita
Taliansko	Program Článok 18, mimovládna organizácia Na ceste
Grécko	Kampaň A21, Národný mechanizmus sprostredkovania
Rakúsko	LEFÖ-IBF, MEN VIA pre mužské obete

- ★ BULGARIA
- ★ SPAIN BOLAND
- ★ FREFFCF FRESTRFS

Dodatok k akčnému plánu OBSE z roku 2013

Príslušné štátne orgány

- **identifikovať jednotlivcov ako obeť obchodovania s ľuďmi ...** hneď ako existujú
- **dôvodné podozrenie** , že boli obeťami obchodovania s ľuďmi, a
- **v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi** zabezpečiť, aby obetiam obchodovania s ľuďmi bolo poskytnuté
- začatím **vyšetrovania ; zabezpečenie toho, aby táto pomoc bola**
- **nie je podmienené ochotou obeť zúčastniť sa súdneho konania** bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne predpisy týkajúce sa podmienok
- bydlisko **obete** na území štátu.

Inovovaná ochrana v rámci „sociálnej cesty“ OBSE

Ochrana

- ✓ Identifikácia ako cesta k **strednodobej a dlhodobej pomoci**
- ✓ Prístup k takejto pomoci pre **zahraničné obete** v krajine identifikácie
- ✓ Ochrana **bez rizika odvety**
- ✓ **Zníženie dôkazného prahu** na začatie ochrany a pomoci;
- ✓ Pokračujúca **podpora obetí po návrate**
- ✓ Presvedčivá identifikácia prostredníctvom **štátneho systému sociálnej ochrany** – budovanie **dôvery** a vedenie k **väčšiemu počtu identifikácií**
- ✓ Vytváranie podmienok pre **viac trestných stíhaní**
- ✓ **Zodpovednosť za identifikáciu** s aktérmi sociálnej ochrany
- ✓ Komplexný výklad **bezpodmienečného prístupu** k ochrane a pomoci
- ✓ Jednotné **ukazovatele**
- ✓ **Spolupráca** s trestnoprávnym systémom

Palermský protokol

Kapitola II upravuje poskytovanie ochrany obetí obchodovania s ľuďmi (články 6 – 8):

- [Článok 6 – Pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi a ich ochrana](#)
- [Článok 7 – Postavenie obetí obchodovania s ľuďmi v prijímajúcich štátoch](#)
- [Článok 8 – Repatriácia obetí obchodovania s ľuďmi](#)

Smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane jeho obetí

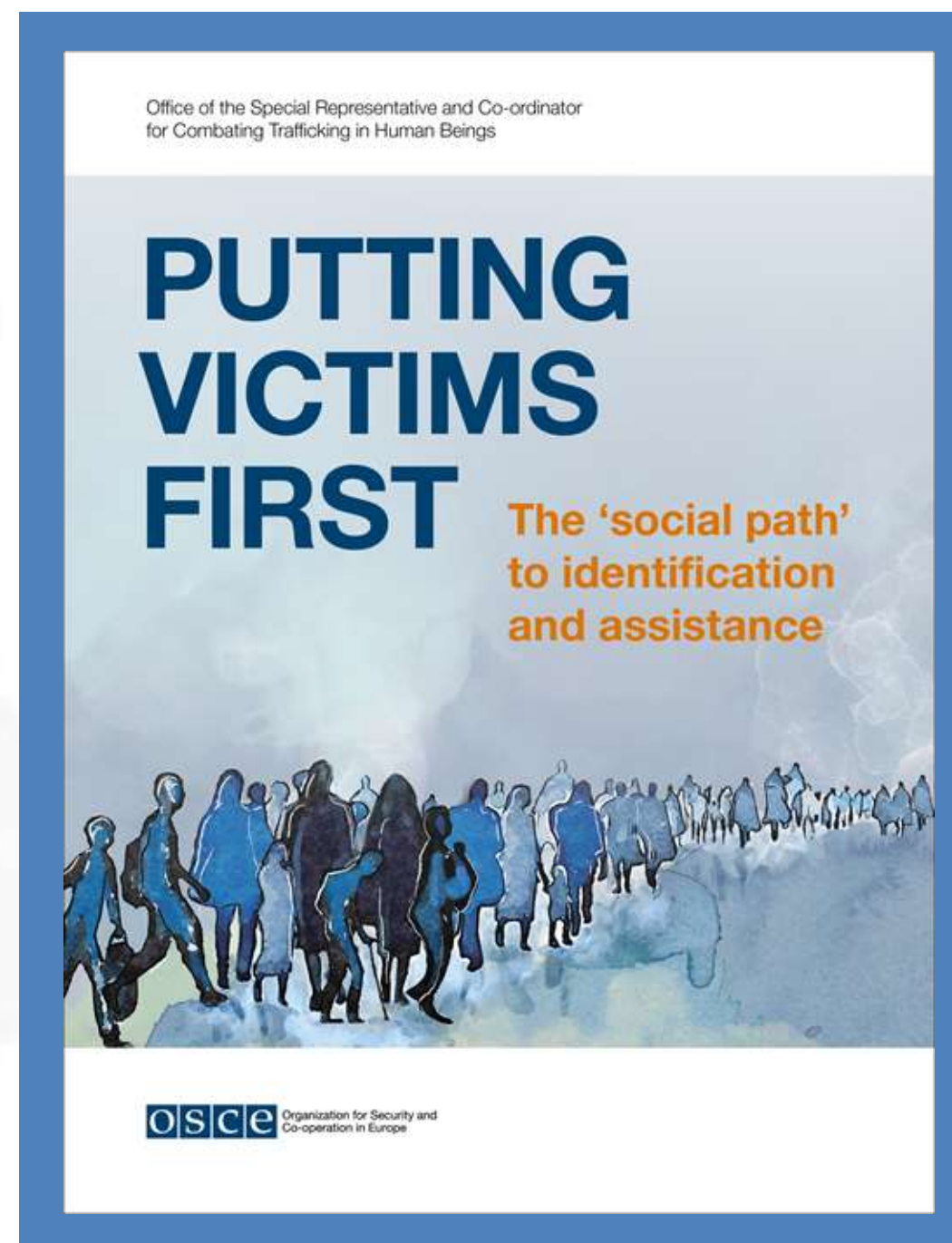
Články 11 – 17 upravujú opatrenia na ochranu a pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi:

- [Článok 11 - Pomoc a podpora obetiam obchodovania s ľuďmi](#)
- [Článok 12 - Ochrana obetí obchodovania s ľuďmi pri vyšetrovaní a trestnom konaní](#)
- [Článok 13 - Všeobecné ustanovenia o pomoci, podpore a ochranných opatreniach pre detské obeť obchodovania s ľuďmi](#)
- [Článok 14 - Pomoc a podpora detským obetiam](#)
- [Článok 15 - Ochrana detských obetí obchodovania s ľuďmi v rámci vyšetrovania a konania trestných činov](#)
- [Článok 16 - Pomoc, podpora a ochrana detských obetí obchodovania s ľuďmi bez sprievodu](#)
- [Článok 17 - Odškodnenie obetí](#)

Správa OBSE o „sociálnej ceste“

NA PRVOM MIESTE OBETÍ:
„Sociálna cesta“ k identifikácii a
pomoci

<https://www.osce.org/cthb/538452>

Národný systém ochrany na Slovensku

Mechanizmy

Každá obeť obchodovania s ľuďmi, aj potenciálna, má právo byť informovaná o možnostiach pomoci, **us**
najmä o tých, ktoré ponúkajú: **odporúčaní**

- Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 28 **akreditované subjekty** na poskytovanie pomoci a podpory obetiam trestných činov),
- Zákon č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti v znení neskorších predpisov (§ 7a informačné kancelárie),
- Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 59 ods. 10 o **ubytovaní**),
- Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 22 **Práva a povinnosti v rámci medzinárodnej ochrany**),
- Zákon č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov (**centrá právnej pomoci**)
- Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o **programe podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi**

Ochrana obetí na Slovensku

Ochranný
mechanizmus

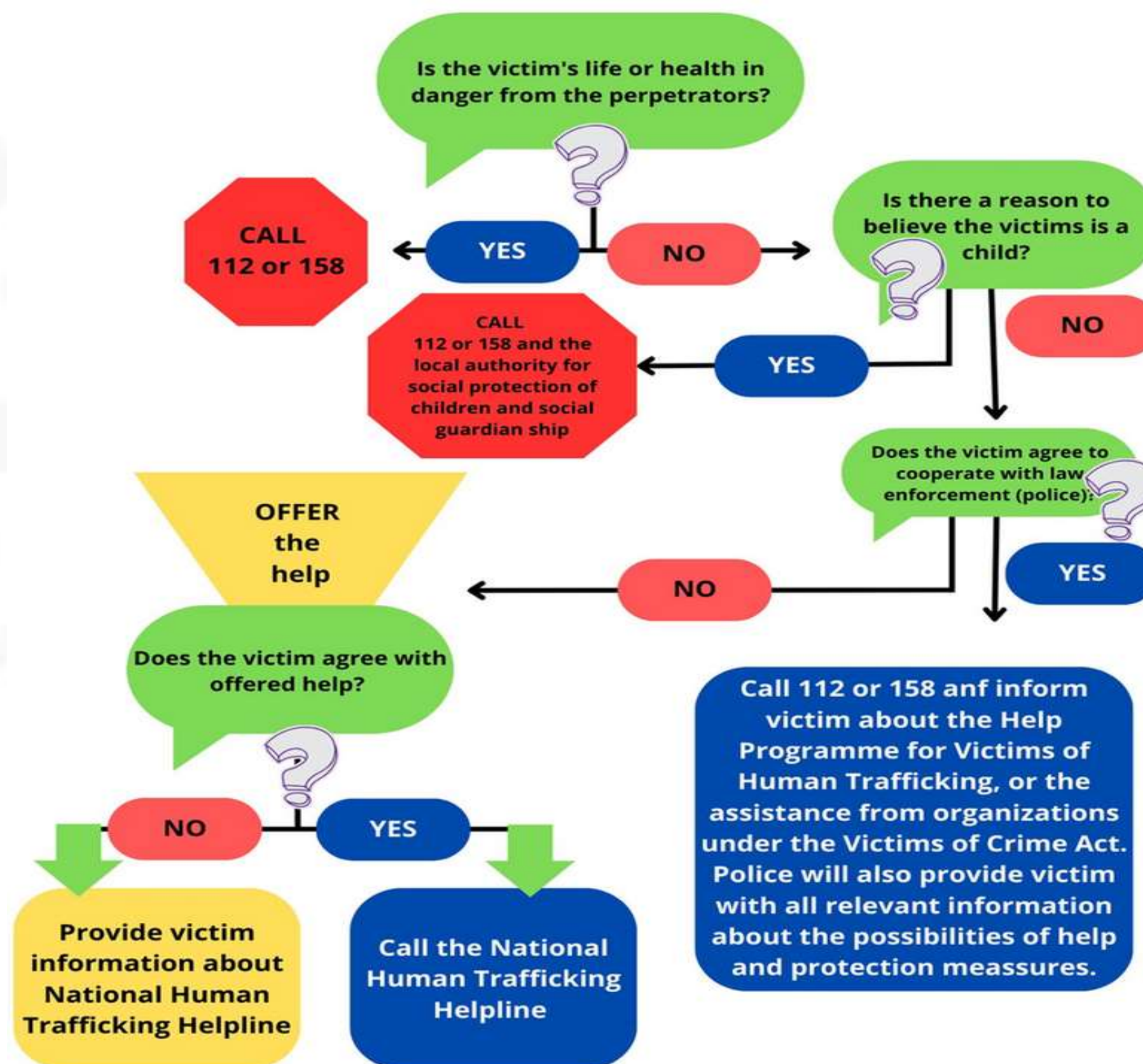
- **Zákon č. 274/2017 o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov**
- **Zákon č. 217/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o obetiach trestných činov:**
 - Obeť násilného trestného činu, ktorá po začatí trestného stíhania žiada ministerstvo spravodlivosti o odškodnenie.

Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi (2024 – 2028):

- Intervenčné centrá uľahčujú obetiam prístup k odbornej pomoci
- Poskytnite komplexný systém pomoci a ochrany obetí založený na rešpektovaní ľudských práv a slobôd pri zachovaní individuálneho prístupu.
- Zabezpečiť program špecializovanej pomoci: dôležité inštitucionálne poskytovanie služieb prispôbených skupine obetí obchodovania s ľuďmi.

Sieť informačných kancelárií pre všetky obeť trestných činov (Kontakty, [Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky](#))

Postupy podávania správ slovenského NRM

**Ochranný
mechanizmus**

Podporný program na Slovensku

Cieľom programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi je

- poskytovať pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi
- zabezpečiť ochranu základných ľudských práv, slobôd a dôstojnosti
- motivovať obeť obchodovania s ľuďmi k výpovedi

Na poskytovanie programových služieb nie je potrebná spolupráca s orgánmi činnými v trestnom konaní.

Dôležité kontakty na národnej úrovni na SLOVENSKU

Národné jednotky boja proti obchodovaniu s ľuďmi v celej krajine – e-mailu ool@minv.sk

Národná linka pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi 0800 800 818

Polícia Slovenskej republiky okamžitý kontakt 24 hodín denne, 7 dní v týždni

158

Linka pomoci pre nezvestné deti (nonstop)

116 000

Národná linka pomoci pre ženy, ktoré zažívajú násilie

0800 212 212

Linka pomoci pre bezpečnosť detí

116 111

Linka pomoci pre obete obchodovania s ľuďmi a bezpečné cestovanie (Linka pomoci IOM)

0907 787 374

Partners

Coordinator

Ministry of Interior / Slovak Republic

www.minv.sk/?ministry-of-interior

Academy of the Ministry of Interior / Bulgaria

studyinbulgaria.bg/academy-of-the-ministry-of-interior-sofia.html

Departament d'Interior - Generalitat de Catalunya / Spain

web.gencat.cat/en/inici

Hellenic Police / Greece

www.astynomia.gr

KEMEA - KENTRO MELETON ASFALEIAS - Center for Security Studies / Greece

kemea.gr/en

KWP - Komenda Wojewodzka Policji W Krakowie / Poland

mopolsko.policja.gov.pl

CESIE / Italy

www.cesie.org

mossos d'esquadra

**Generalitat
de Catalunya**

ASIT: Digital tools and capacity building to challenges new forms of human trafficking

Internal Security Fund - ISF-2002-TF1-AG-THE (Call for proposals on actions against trafficking in human beings)

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Project Number: 101101942 - ASIT

**Co-funded by
the European Union**